

BALATON-ÁTKELÉS

⊕ SZÖVEG: BODOR PÁL (DIURNUS), KÉP: SZABÓ ZOLTÁN — KINCSESKAMERA.HU

ZSEBEXPEDÍCIÓ

*Hová néz a Balaton tükre? Isten a Napra állította rá. Csillagvizsgáló-víztükör. Jég-tükör. Hol hullámoz, hol megkeményedő radar: évezredek óta figyel a föntieket, s mindent tud róluk.
Szépség és halálfélelem.*

ÜTKÖZET ELŐTT

Fonyód és Badacsony a térképen egy tyúklépés, légvonalban mérve mindössze 5 km. Nekünk mégis egy teljes napig tartott átjutni. 2000 januárjában egy könnyed Bajkál-átkelő emléktúrának indult – életre szóló kaland lett belőle...

A fiúk itthon járták be ezt a Grönlandot, gyermekszánkóval, kezükben a jég törékenységét-erejét próbáló-kopogtató vascsövel. A hó fölött éjszaka úgy süttött a sötét, mintha korom-nap is létezne, éjjel feketét sugárzó.

TERÍTÉKEN

Éjszakára a sátrat, profi felszerelés híján, egy kis leleménnyel rögzítettük: a jégbe vájt lyukba a még a partról magunkkal hozott vascsövet állítottuk, felöntöttük vízzel, és a többit a fagyra bíztuk. Ehhez pányváltuk a sátrat egy esetleges szélvihar esetére

LÉLEKVESZTŐN

A téli Balaton bizony csalóka. Habár Fonyódról még 20 centi vastag, biztos jégen indultunk, később többször is keskeny, de annál hosszabban elnyúló, nyílt víz állta utunkat. Ezeket a parttal párhuzamos nyiladékokat a tó fenekén fakadó hőforrások és a Zala–Sió keltette, lassú áramlat együttesen alakítják ki (balra)

Hová a sátrat? A viharos szél ellen oltalmazó torlasz sehol, a vascsövet faragták bele a jégbe, ivóvizüket locsolták gyökeréhez, keményen beléfagyott: most már volt mihez kipányvázni a zöld sátrat, benne a vörös hálózsákot: az egyetlen meleg foltot a fagyban és álomban. Lobogó, piros vitorla a jégen. Mintha száguldásában lobogna, az egész jég a semmibe siklana: éjszaka a múltba, nappal a jövőbe.

TŰZ A VÍZEN

A zajló Balaton fantasztikus formákat hoz létre

Befeküdtek a vörös zsákba, magukra húzták a sátor villámzárárt, s kezük ügyébe tették a nyitott pengéjű kést, mert szélrohamban nincs idő cipzárát keresni-húzni: akkor majd kivágnák magukat. A kés is jéghideg.

Nyög, jajong, sikítgat-morog és énekel alattuk 600 négyzetkilométer jég. Fuvolahang és kráterbasszus. Méla dörgés és rekedt robbanások. Feszülten fekszenek, idegeikben még a nappali ajándék-naptündöklés emlékével, de éjszakai félelemben. Fogalmuk sem volt, akadt-e már örült, aki éjszaka gyöngye sátorban kifeküdt volna a jég közepére, merő kíváncsiságból, mások helyett tanúszkodni majd az egzotikus itthoni utazásról. Később, a szárazföldön tudták meg, hogy kemény fagyban is mozdul a jég, a tóban furcsa vizek buzognak, láthatatlan patakok, folyók keresztezik egymást, mintha drámai lelki életet élne a víz, vagy (ne oly költőin!) korognának roppant belei. Zubognak a mélyben egymás ellen (és össze) az áramlatok, emlékek és halak.

NAP-KAPU

A felhőzet miatt az első óráink szürkességben teltek, ám amikor a lemenő Nap betűzött a vastag felhőpaplan és a jég közé, egészen drámaiak lettek a díszletek. Mindössze tíz percig tartott (jobbra)

VÍZTÖRÉS

A jég állandó mozgásban van, a rianások zaját még álmunkban is hallottuk (balra)

NAPSZÉLBEN

Az északi part tanúhegyei a tó közepéről a legmegkapóbbak

Ha a vándor alatt beszakadna a jég, kikapaszkodnia jóformán lehetetlen. Megragadhatja ugyan a fehér szakadék peremét, ám az máris törik. Hiába van segítőtársa, akkor sincs sok esélye megmenekedni; ehhez hosszú rudak és erős tapasztalatok szükségesek, és nemcsak óvatosan, de gyorsan is kell cselekedni, mert a test a jégben-vízben hamar halálra hűl. S ha nem szakad is be a jég – mondják: hosszú-nagy hidegben méteresre is vastagodhat! –, úszó jégszigetek válhatnak le. Ha ilyenén találja magát a vándor, s a tábla a tó hosszában, észak-déli sodrásban lebeg, az közel 80 kilométeres táv; ennek az útnak is halál a vége.

Ilyenkor nem hasonlít a tó a meztelenkedő idegenforgalom Paradicsomára.

Feküdtek hát a fiúk a feszült sötétben, görcsös izmokkal, s hirtelen felbömbölt az irdatlan jégmező: orkánhangon s bombákkal ropogott, mintha vulkán tört volna ki alattuk. Jégvulkán. Fagy lávája.

A késhez nem nyúltak, föltépték a villámzárat, kiugrottak a láthatatlan vörös lobogásból, s hallj te, világ! – kint alig hallszott valami, mintha csöndesen szuszogott volna minden, csak jajongott olykor a jég, s ropogtak kristályai. A fiúk voltak a hangdobozai a rettentő riánásnak, az idegeik érzékeny antenna-gyökerei behálózta a kemény Balatont, s 5000 decibelre erősödött fel az alattuk végigvillámló jégrepedés.

IZZÁS

Ha minden együtt áll, itthon is fotózhatunk Északi-sarkot (balra)

GÓLEM

Ennyire azért nem volt hideg – a másnapi olvadás a túlparton még meg is izzasztott bennünket. Badacsonyt nyílt víz bástyázta körül, csak hosszas próbálkozással és nagy kerülővel értünk partot

Magyarország közepén kis Északi -sark. Minden évben elolvad, földközi-tengeri nyarat játszik, édes hőséget, mintha elfelejtené téli álmát, téli álmában a csikorgó hómezőket. Lányok! Mikor félpucéran kacagtok a kék égre, gondolatok a két örültre, aki gyerekródlival mászta meg a laposra mángorolt-nyújtott-kiterített gleccsert!

A fotókról pedig nincs mit szólni: betöltik a teret – mint egy Bach-hangverseny. Badacsony bazaltfugái mély hangon szólóznak, s a fényképek végtelenre futtatott ezerféle fehére, a horgolt jég, a fagy-sziporkák, a tátogó buborékok elhalkulnak. Közép-Európa legnagyobb tava tenyérnyi, csészényi fényképeken is elfért. Íme, csak mélység kérdése: az egész Balaton jegestiül betölthető a látvány poharaiba. Megrészegülnék és kijózanodnék tőle.☺